

COP29 öncəsi antiazərbaycan qüvvələr fəallaşmağa başlayır

Pərvanə

Hazırda bütün dünyanı narahat edən ən vacib problemlərdən biri iqlim dəyişiklikləridir. Bu problem global xarakter alıb və bəşəriyyət üçün əsas çağırışa çevrilib. Eyni zamanda, dünya birliyi başa düşür ki, iqlim dəyişikliyinə səbəb olduğu fəsadların aradan qaldırılması, həll yollarının tapılması birlik, həmrəylik tələb edir. Bu baxımdan BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransı (COP) mühüm əhəmiyyət daşıyır. Bu beynəlxalq tədbir bütün dünyadan dövlət və hökumət rəhbərlərini, tanınmış şirkətlərin rəhbərlərini, ekspertləri, bir sözlə, 100 minə yaxın iştirakçını bir araya gətirir.

Məlum olduğu kimi, bu il mötəbər tədbirə Azərbaycan ev sahibliyi edir. Buna görə də ölkəmiz dünyanın diqqət mərkəzindədir. Bakı tədbirə yüksək səviyyədə hazırlaşır, müxtəlif səviyyələrdə müzakirələr aparır, təkliflər, təşəbbüslər irəli sürür. Azərbaycanın COP29 sədrliyinin nəticəli olacağı, tədbirin tarixində iz buraxacağını indidən söyləmək olar. Çünki Bakının ev sahibi olduğu bütün tədbirlər, eyni zamanda müxtəlif platformalardakı sədrliyi çox uğurlu və yadda qalan olub. Qoşulmama Hərəkətində Azərbaycanın sədrliyi buna ən yaxşı nümunədir.

Təəssüf ki, Azərbaycana qarşı istənilən məsələdə qeyri-obyektiv, qərəzli mövqe tutan bəzi qüvvələr bu mövzuda da eyni mövqe sərgiləyirlər. Ümumiyyətlə, son günlər bəzi xarici KİV-də ölkəmiz əleyhinə qarayaxma kampaniyası özünü göstərir.

Bu yaxınlarda ABŞ-nin “Politico” nəşri COP29-la bağlı qərəzli məqalə dərc edib. Məqalədə vurğulanır ki, guya COP29-a dəvət olunanlar Bakıya getmək məsələsində tərəddüd edirlər. Eyni zamanda, Azərbaycanda infrastrukturun bu tədbirin keçirilməsinə imkan vermədiyi də yazılıb.

Bu kampaniya ölkəmizin namizədliyi irəli sürüləndə, ev sahibi kimi ona etimad göstəriləndə də aparılıb. Eyni xətt özünü digər böyük tədbirlərin keçirildiyi dövərdə - Avropa oyunları, “Avroviziya” mahnı müsabiqəsi və s. göstərib. Amma Bakı yüksək təşkilatçılıq və təhlükəsizlik şəraitində bu tədbirləri keçirməklə bu cür qüvvələrə tutarlı cavab verib.

COP29 tədbiri yaxınlaşdıqca antiazərbaycan mərkəzlərin və onlarla əlbir olan erməni lobbisinin fəallığının artacağı gözlənilən idi.

Prezident İlham Əliyev ötən il Şuşada keçirilən 2-ci Media Forumda məhz bu məqama toxunaraq deyib: “Bizim namizədliyimiz və ev sahibliyimizlə bağlı qərar verildikdən sonra - növbəti həftə Qərb mediasında bizə qarşı hücumlar başladı. Bu, gözlənilən bir hal idi və bunu müzakirə etdiyim bir çox şəxslərlə danışıqlarımda, – həmkarlarımı, dövlət və hökumət başçılarımla nəzərdə tuturam, – onlar mənə deyirdilər ki, bu, Azərbaycan üçün böyük başağrısı olacaq. Əlbəttə, biz dərk etdik ki, hücumlara məruz qalacaşıq. Biz əlbəttə, bunu proqnozlaşdırma bilmərik ki, ittihamların mövzusu necə olacaqdır? Amma əminəm ki, kifayət qədər ittihamlar olacaqdır. Biz nədə ittiham olunurduq? Neft və qazla zəngin olan ölkə olduğumuz üçün. Bu, çox təəccüblü bir haldır. Yeri gəlmişkən, COP28-in ev sahibi olan Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri də eyni mövzuda ittihamlarla üzleşdi. Təəssüf ki, bizə qarşı çox geniş və koordinasiya edilmiş media prosesi başladı, biz ilk vaxtlar buna hazır deyildik. Biz izah etməyə çalışırdıq, bu, bizim günahımız deyil ki, biz neft və qazla zənginik. Bizim fəaliyyətimiz onun əsasında qiymətləndirilməməlidir. Biz iqtisadiyyatımızı necə şaxələndirmişik, işsizliyin öhdəsindən necə gəlmişik, yoxsulluğu necə azaltmışıq, mövzular bunlar olmalıdır. Bu gün bu göstəricilər inkişaf edən ölkələrin səviyyəsindədir, bəzən ondan daha aşağı, daha azdır, yoxsulluq beş faiz səviyyəsindədir və bəzi ölkələr bunu heç yuxusunda görə bilməz. Qazıntı yanacaq növlərindən əldə etdiyimiz gəlirlərin ədalətli paylanması çox şəffaf şəkildə, məsuliyyətli şəkildə həyata keçirilir. Buna baxmayaraq, ittihamlar davam edir... Deyə bilərəm ki, qərardan altı ay keçdikdən sonra biz daha az hücumla məruz qalırdıq. Ancaq onu bilirik ki, tədbir yaxınlaşdıqca bu ittihamların və hücumların sayı artacaqdır”.

Görünən odur ki, artıq hücumlara start verilir, amma bu cür sifarişli kampaniyalar aparılan unudurlar ki, iqlim dəyişikliyi və ətraf mühitin mühafizəsi çoxdan bir ölkənin problemi olmaqdan çıxıb, bu, Yer kürəsində yaşayan hər kəsin problemi. Vəziyyətə qısa nəzər salanda, onun nə dərəcədə ciddi olması ortaya çıxır. Belə ki, İqlim Dəyişmələri üzrə Hökumətlərarası Ekspertlər qrupunun son qiymətləndirmə hesabatına görə son 100 ildə Yer kürəsində orta temperatur 0,8 dərəcə artıb. Temperaturun artması isə əsasən istilik effekti yaradan qazların - karbon dioksid (CO₂), metan (CH₄), azot oksidi və xlor-fülör birləşmələrin konsentrasiyasının artması ilə birbaşa bağlıdır. İqlim Dəyişmələri üzrə Hökumətlərarası Panel (İPCC) tərəfindən təqdim edilmiş məlumata görə, sənaye dövrünü əhatə edən son 250 ildə atmosferdə məhz karbon qazının ümumi miqdarı 28%, metanın miqdarı isə 60% artıb.

BMT-nin hesabatında göstərilir ki, son 150 ildə dünyada temperatur 1 dərəcə yüksəlib. Ekspertlərin ehtimallarına görə, əgər Yer kürəsində temperatur bu sürətlə qalxmaqda davam etsə, 2050-ci ilə qədər hərərət 2-2,5 dərəcə, 2100-cü ilə qədər isə 6 dərəcəyə qədər yüksələ bilər. Müəyyən olunub ki, temperaturun artması

okeanda suyun 1000 metr dərinliyinə qədər hiss olunurdusa, indi bu rəqəm 2000 metrə enib. Bu da isti axınların daha da qızmasına səbəb olur.

Təsadüfi deyil ki, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı 21-ci əsrdə qlobal sağlamlıq üçün ən böyük təhlükə kimi iqlim dəyişmələrini göstərib. Mütəxəssislərin fikrincə, gələcəkdə qlobal istiləşməni minimuma endirmək səyləri uğurlu olsa belə, dəniz səviyyəsinin artması, okean istiliyinin və turşululuğunun yüksəlməsi kimi neqativ təsirlərin müəyyən hissəsinin əsrlər boyu davam edəcək. Qlobal istiləşmə ilə mübarizənin ən mühüm mərhələlərindən biri 2015-ci ildə BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasına (COP21) Tərəflərin 21-ci Konfransında qəbul edilmiş Paris İqlim Sazişi olub. Bu sazişin əsas məqsədi qlobal orta temperaturun artımını sənayedən əvvəlki səviyyədən 2°C-dən xeyli aşağı məhdudlaşdırmaq, temperatur artımını 1,5°C-ə qədər məhdudlaşdırmaq idi.

Dünyanın bir parçası olan Azərbaycan iqlim dəyişikliyinə fəsadlarına qarşı mübarizədə aktiv rol oynayır. Ölkəmiz həm beynəlxalq konvensiyalara qoşulmaqla, əhəmiyyətli təşəbbüslər irəli sürməklə, həm öz yaşıl gündəliyini inkişaf etdirməklə öz töhfəsini verir. Azərbaycan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına əlavə olan Paris Sazişini 22 aprel 2016-cı ildə imzalayıb və həmin ilin oktyabr ayında ratifikasiya edib. Məhz Paris Sazişinin 4-cü maddəsinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası 2015-ci ilin oktyabrında BMT İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının katibliyinə özünün "Milli səviyyədə Müəyyən edilmiş Təhfələr" (NDC) sənədini təqdim edib və qlobal miqyasda iqlim dəyişmələrinin qarşısının alınması təşəbbüslərinə töhfə olaraq, 1990-cı baza ili ilə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istixana effekti yaradan qaz emissiyalarının (İEYQ) 35% həcmində azaldılmasını hədəfləyib. 2021-ci ildə Qlazqo şəhərində keçirilmiş COP26-da isə 2050-ci ilə qədər 40% azaldılmanı hədəf kimi götürüb.

İqlim dəyişikliyi ilə bağlı vəziyyət narahatedicidir, bu baxımdan COP29 mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Dünyanın iqlim dəyişmələrinin fəsadlarından çıxış yolu axtardığı, COP29-a böyük ümid bağladığı bir vaxtda antiazərbaycan dairələrin sifarişlərini yerinə yetirən Qərb mediası nəyəsə nail olmayacaq.

Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, Azərbaycanın COP-la bağlı gündəliyi proqnozlaşdırıla bilən, aydın hədəflərə, məqsədlərə, nəticələrə köklənmiş gündəlikdir. Azərbaycan təkcə təşkilatı baxımdan işlər görmür, mahiyyət baxımından da təşəbbüslər irəli sürür, inkişaf etmiş ölkələrlə fəal şəkildə işləyir. Bütün bu fəaliyyətin, sərf edilən əməyin bəhrəsi isə özünü COP günlərində və əldə ediləcək nəticələrdə göstərəcək.